

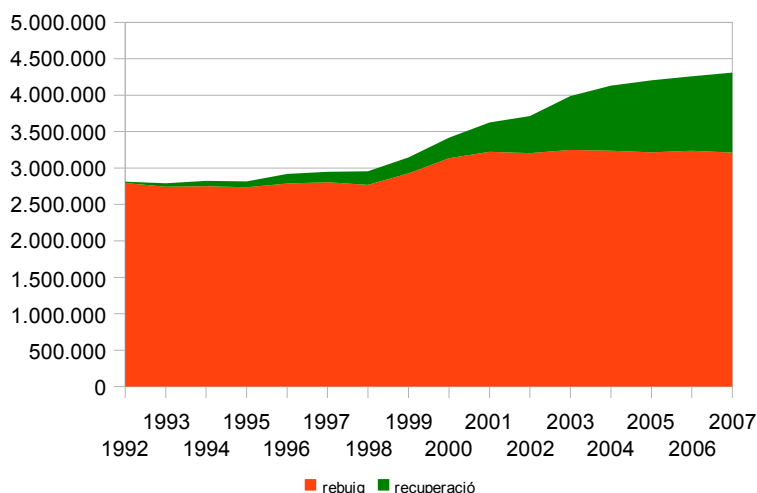
Valoració d'Ecologistes de Catalunya dels resultats de la gestió dels residus el 2007

El model de gestió de residus està estancat: li cal un canvi i una empenta

Les dades de gestió de residus municipals de 2007 presentades per l'Agència de Residus de Catalunya recentment confirmen el que les dades de 2006 ja apuntaven: el model de gestió de residus de Catalunya està estancat i només permet mantenir constant la quantitat de rebuig que va a parar a abocadors i incineradores.

Des de fa anys, la tendència és d'un increment gradual moderat de la quantitat de residus que es recullen selectivament i que posteriorment poden ser recuperats. Aquest increment dels materials reciclats és equivalent en xifres absolutes a l'increment en la producció de residus de manera que la quantitat de residus que va a parar a instal·lacions finalistes –abocadors i incineradores– es manté estancada al voltant de les 3,2 milions de tones, un 75% dels residus que es produeixen.

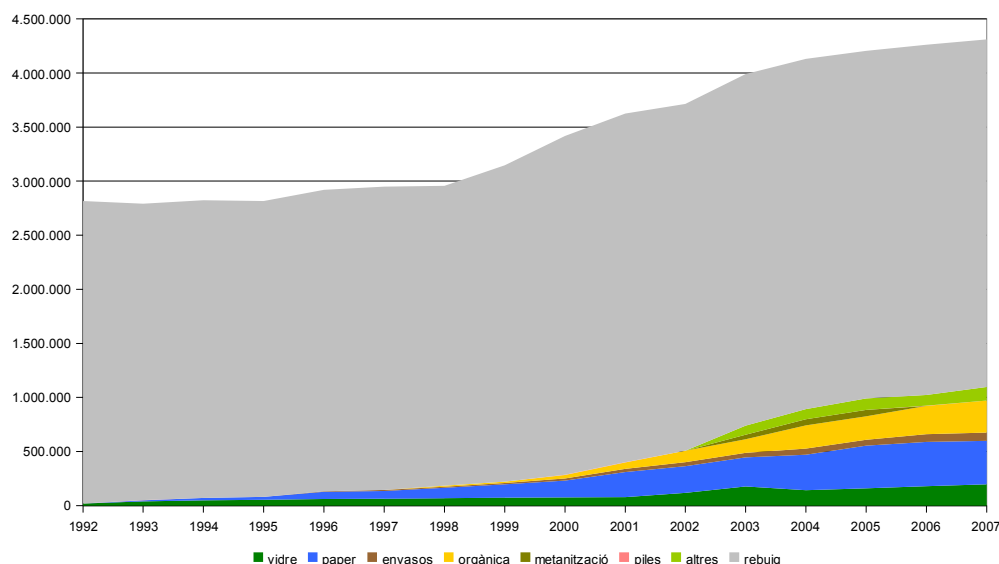
Aquesta situació es produeix malgrat l'augment de la recollida selectiva que permet que entrin més materials a les plantes de recuperació. Malauradament, les plantes de reciclatge, compostatge o metanització o les deixalleries també tenen un rebuig provinent de la mala separació per part dels ciutadans i sector comercial o de la limitació tecnològica de les instal·lacions per recuperar determinades fraccions dels residus. També la deficient gestió d'aquestes instal·lacions i de la majoria de les deixalleries implica un important grau de rebuig.

Imatge 1: evolució dels residus recuperats i destinats a abocador o incineració

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
recuperació	144.933	185.808	222.357	284.655	400.599	508.375	739.916	891.959	990.482	1.023.197	1.098.208
rebuig	2.805.067	2.769.745	2.925.291	3.133.721	3.224.048	3.204.727	3.249.224	3.238.700	3.214.063	3.236.739	3.213.162
RM totals	2.950.000	2.955.553	3.147.648	3.418.376	3.624.647	3.713.102	3.989.140	4.130.659	4.204.545	4.259.936	4.311.370

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Agència de Residus de Catalunya.

Imatge 2: evolució dels residus recuperats (per fraccions) i del rebuig

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
vidre	64.182	69.941	74.826	76.138	79.331	117.602	177.430	142.549	160.751	179.346	197.650
paper	70.769	95.943	122.132	155.370	230.347	247.537	269.506	329.056	394.842	410.992	400.558
envasos	9.576	10.207	11.230	20.395	29.685	37.231	40.471	56.029	54.196	71.004	77.905
orgànica		9.245	13.725	32.303	60.766	105.530	126.186	214.278	215.866	261.840	295.547
metanització							41.188	56.700	58.590		
piles	406	472	444	449	470	475	589	489	516	518	576
altres recuperació							84.546	92.859	105.722	99.497	125.972
RM											
rebuig	2.805.067	2.769.745	2.925.291	3.133.721	3.224.048	3.204.727	3.249.224	3.238.700	3.214.063	3.236.739	3.213.162
RM											
totals	2.950.000	2.955.553	3.147.648	3.418.376	3.624.647	3.713.102	3.989.140	4.130.659	4.204.545	4.259.936	4.311.370

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Agència de Residus de Catalunya.

1. Els residus segueixen augmentant

Un any més, la generació de residus domèstics a Catalunya segueix creixent —una situació habitual des de la crisi econòmica de 1993— de manera que la quantitat de residus generats a Catalunya el 2007 va **augmentat un 1,2% respecte 2006**, passant-se de 4.259.936 a 4.311.370 tones. Això significa un manteniment de la producció de residus per càpita.

2. No s'assoleixen els objectius marcats per la pròpia administració

El Programa de Gestió dels Residus Municipals de Catalunya (Progremic) marcava un **objectiu global de recuperació del 48% del total de residus per l'any 2006** i també fixava objectius particulars per les diferents fraccions dels residus. Tot i haver superat el calendari previst els resultats del 2007 estan molt lluny d'assolir-se i s'haurien de duplicar en 4 anys per tal d'assolir els objectius que marcarà la nova revisió del Progremic que mantindrà els mateixos objectius per l'any 2012.

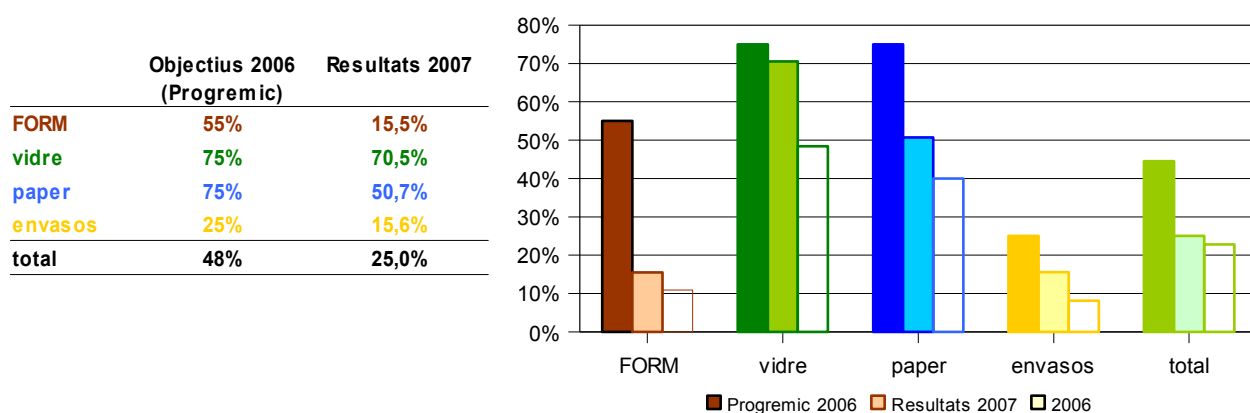
El vidre: malgrat que és el material amb un millor nivell de recuperació no s'arriben a assolir els nivells marcats al PROGEMIC: davant el 75% marcat **es va arribar al 70%**. No obstant, és el material que ha experimentat un creixement de la recollida més important en els darrers anys.

El paper i el cartró: amb una recuperació de **només el 50%** queda molt lluny del 75% previst pel PROGEMIC.

Envasos lleugers: Tot i representar un percentatge de la brossa molt important en volum i en impactes potencials al medi, la seva recollida està **molt lluny d'assolir el 25%**, objectius establert al PROGEMIC i també molt lluny del mínim de reciclatge del 55% dels envasos que marca el Real Decret 252/2006 i que especifica un 22'5% pels plàstics, un 50% pels metalls, un 60% pel cartó, etc.. Actualment **es recuperen només un 15,6% dels envasos lleugers posats en circulació**. Gairebé s'hauria de duplicar l'índex de recuperació actual per assolir els objectius.

Matèria orgànica: malgrat l'increment d'aquest darrer any, la recollida selectiva de la brossa orgànica suposa **el gran fracàs de la gestió** dels residus a Catalunya. Tot i representar prop d'un 40% de la brossa total produïda i que és fàcilment identificable per la població i tècnicament fàcil de recuperar, segueix estant a la cua de les recollides selectives.

El 2006 es van recollir selectivament només 302.000 tones de fracció orgànica de les quals, però, aproximadament un 25% són impropis –residus no orgànics– de manera que, un cop descomptats aquests impropis, veiem que a Catalunya **només es recupera el 15,1% de la matèria orgànica**. Tenint en compte que l'objectiu del PROGEMIC pel 2006 era del 55% de recuperació de la brossa orgànica, s'està molt lluny dels objectius.

El més preocupant, però, és que hi ha encara molts municipis que no han desplegat totalment la recollida selectiva i encara no ho tenen planificat. De fet, un dels factors més importants que possibiliten els mals resultats de recuperació de matèria orgànica és el fet que encara hi ha 61 municipis més grans de 5.000 habitants que no tenen desplegada totalment la recollida selectiva de matèria orgànica malgrat que la llei de residus 6/93 així ho establís i que és obligatori per a tots els municipis catalans. Entre aquests destaca la ciutat de Barcelona on només el 30% de la població té accés a contenidors de matèria orgànica i sembla que fins a finals de 2009 no s'estendrà aquesta recollida.

D'altra banda, l'aprovació recent de les modificacions de la Llei Reguladora de residus 6/93 llei de residus fa que hi hagi 486 municipis menors de 5.000 habitants i els majors, que no han desplegat la recollida selectiva de la orgànica, l'hauran de presentar abans d'un any la planificació d'aquesta recollida.

Des de que el 2004 es van començar a fer el seguiment de la qualitat de la matèria orgànica recollida aquesta no ha complert les expectatives i s'ha mantingut, de mitjana, al voltant del 25% de materials impropis. De fet, la majoria dels municipis caracteritzats presenten **nivells d'impropis inadequats (>10%)** per a elaborar un compost de qualitat amb possibilitat de ser aprofitat en agricultura, jardineria o gestió forestal. La situació és especialment preocupant en municipis com Barcelona o l'Hospitalet, amb mitjanes d'impropis superiors al 40%.

S'ha perdut una oportunitat en la modificació de la Llei del Cànon d'aplicar la millor mesura per reduir els residus que van a tractament finalista, augmentar el cost de cànon. No ha estat així ja que s'ha optat pel manteniment de l'import del cànon a 10€/tona/residus a abocador i de 5€/tona per incineració (cosa que hauria de ser superior pels impactes i riscos que comporta aquesta tecnologia).

Dades poc acurades

Cada any l'Agència de Residus aporta les dades de recollida selectiva bruta i uns percentatges d'impropis per

calcular la recuperació real de cadascuna de les fraccions. No obstant, alguns dels percentatges aportats són poc rigorosos. Per exemple es considera que la totalitat dels voluminosos o el tèxtil es recupera. No obstant, a tot Catalunya només hi ha una planta de tractament de voluminosos, que actualment té un percentatge de recuperació del 50%. Quant al tèxtil, cada cop és menys la quantitat de tèxtil que s'aprofita, situant-se l'any passat al voltant del 30%.

Pel que fa a les **deixalleries**, l'Agència de Residus de Catalunya estima que tot el que es recull es recupera però la realitat és que **a les deixalleries metropolitanes** (les úniques de què es disposa de dades públiques de recuperació) **el nivell de recuperació mitjà era del 40%**. Això és degut a que bona part de les deixalleries es gestionen de manera deficient i actuen com a centres de transvasament de residus. Si la gestió es fes amb criteris de recuperació màxima dels materials es podria assolir fàcilment un 50-70% de recuperació i reutilització dels materials, com és el cas de municipis com Molins de Rei, Castellbisbal, el Papiol o Pallejà.